

**Є.Г.Субота студент,**  
*Харківський національний економічний університет*  
*м. Харків, Україна*  
*Loid\_benx@mail.ru*  
*науковий керівник к.е.н., доц. Муромцева Ю.І.*

## **ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА**

У нових ринкових умовах господарювання всі підприємства одержали повну оперативну самостійність — яку і скільки випускати продукції, з ким співробітничати і кому продавати свої вироби, як організувати і відповідно планувати всі виробничі процеси. Зрозуміло, що ця свобода дій надається для належного врахування кон'юнктури ринку, його потреб і вимог. Правильно вибрана стратегія виробництва і належні обсяги випуску продукції забезпечують бажаний обсяг реалізації і відповідні масштабам цієї діяльності. Тому виробнича діяльність підприємства, врешті-решт, жорстко зумовлюється загальною економічною ситуацією, галузевими пропорціями і платоспроможним попитом населення.

Метою статті є розробка науково-теоретичних та методичних засад щодо розкриття сутності аналізу випуску продукції промислових підприємств.

Основними завданнями наукового дослідження є розгляд сутності аналізу випуску продукції. Різні аспекти виникнення і розвитку підприємництва як основи ринкової економіки досліджено в численних роботах вчених Заходу, США та Японії. В Україні це питання стало предметом дослідження таких відомих вчених як В. Геєць, З. Варналій, Н. Сірополіс, В. Колот, І. Цветкова, О. Ткачук, О. Микитюк, І. Брижань, Т. Мілашенко та інші.

Для виконання аналітичного дослідження використовують статистичну звітність про виробництво продукції, а також планові матеріали відповідного відділу і бухгалтерські дані (про випуск, відвантаження і реалізацію продукції), інші оперативні дані виробничої діяльності. Бажано також ознайомитись із залишками незавершеного виробництва, готової продукції на складі і товарі відвантажених (форма № 1).

Аналіз обсягів виробництва продукції. Аналіз звичайно починають з оцінки того, як виконано план виробництва в цілому по підприємству і в розрізі його основних виробничих одиниць, які були рівні виконання по місяцях і кварталах звітного періоду, визначають причини можливих невдач і винних в цьому осіб.

Враховуючи складне економічне становище в країні, повсюди спад виробництва, доцільно особливо уважно вивчити динаміку обсягів випуску продукції на нашому підприємстві. При цьому використання натуральних вимірників обсягів випуску продукції най більш доречне, оскільки дозволяє запобігти перекручень, які заподіює інфляція. Якщо ці вимірники не можна використати, то обсяг вимірюють у незмінних цінах.

Аналізуючи динаміку обсягів виробництва, треба обов'язково визначити, які фактори спричинили таку тенденцію розвитку й відокремити ті, що діяли на народногосподарському рівні, тобто були зовнішніми. Дійсно, у нашому прикладі цементне виробництво, якби дуже пов'язане з будівництвом, зазнало спаду за браком інвестицій у зв'язку з кризою в економіці України.

Проте внутрішні фактори заслуговують на увагу не менш. Обсяги виробництва можна збільшити, використовуючи більш коштовні матеріали і відповідно піднімати ціну виробів, або, навпаки, збільшувати у складі рецептур дешеві компоненти, а зекономлені дефіцитні спрямовувати на додатковий випуск продукції. Всі заходи щодо розвитку спеціалізації та кооперації також помітно впливають на обсяги виробництва. Регулювання рівня якості та зміни асортименту були улюбленими засобами збільшення обсягів виробництва на підприємствах і в цілих галузях промисловості колишнього СРСР. До речі, сучасний ринок ефективно бореться з цими «хитрощами» простим зниженням попиту.



Рис.1. Основні групи факторів зміни обсягу продукції

Таким чином, впровадження зазначеної вище схеми аналізу продукції промислового підприємства дає змогу суттєво удосконалити важливу компоненту інформаційного забезпечення прийняття рішень щодо поточного управління економічними процесами.

**Список літератури:** 1. Савицька Г.В. Аналіз господарської діяльності підприємств: друге видання перероблене і доповнене; ІІ «Екоперспектива», 1997 – З. 182 – 203. 2. Аналіз госп. діяльн. у промисловості: Підручник / Л.А. Богдановська, Г.Г. Віногород, О.Ф. Мігун і др.; Під загальн. ред. В.И Стражева. – 2-і. 2-і. видавництво, стереотип – Мн. Вищ. шк., 1996. – С. 151-171. 3. Автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.03.01 / О.О. Васечко; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. — К., 2006. — 32 с.